

Arachne

ХАРТА

**ЗА ВЪВЕЖДАНЕТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО
НА ИНСТРУМЕНТА ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА ARACHNE В
ПРОВЕРКИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО**

Съдържание

1	Въведение и цели	3
2	Общи принципи	3
3	Ползи от инструмента за оценка на риска Arachne и използване на резултатите	3
4	Лицензионни разходи и такси	4
5	Достъп на OLAF и Европейската сметна палата при поискване.....	4
6	Защита на данните.....	4
7	Съдействие от службите на Комисията за управляващите органи, използващи Arachne	6
8	Справки в Arachne, извършвани от службите на Комисията и органите на държавите членки	6
9	Ползи и последици за управляващия орган от „предупреждение за висок риск“ след справка с резултатите от ARACHNE.....	7
10	Процедура за издаване на разрешения и права на достъп.....	7
11	Предаване на данни	8
12	Осигуряване на качеството на данните	8
13	Прекратяване на действието и отнемане на правата за достъп	8

1 ВЪВЕДЕНИЕ И ЦЕЛИ

Arachne е инструмент за оценка на риска, разработен от Европейската комисия, представлявана от Генерална дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ и Генерална дирекция „Регионална и селищна политика“ (наричани по-долу „службите на Комисията“), в тясно сътрудничество с някои държави членки. Целта на службите на Комисията е да се окаже подкрепа на управляващите органи, които отговарят за европейските структурни и инвестиционни фондове (наричани по-долу „ЕСИ фондове“¹), чрез предоставянето на инструмента за оценка на риска Arachne, с който ефективно и ефикасно да се идентифицират най-рисковите проекти, договори, изпълнители и бенефициери, което е необходимо с оглед на проверките на управлението съгласно член 125, параграф 4, буква в) от Регламент (ЕС) № 1303/2013 (Регламент за общоприложимите разпоредби, наричан по-долу „РОР“).

Целта на настоящата харта е да се одобри набор от общи принципи, които управляващите органи и службите на Комисията да прилагат, така че управляващите органи — с пълната подкрепа на службите на Комисията — да въведат, използват и интегрират инструмента за оценка на риска Arachne за програмния период 2014—2020 г. в своите процеси за проверка на управлението, както са разработени и замислени в контекста на специфичните особености и оценките на риска на съответната програма.

Като използва Arachne, управляващият орган на програмата се съгласява да спазва заложените в настоящата харта принципи.

2 ОБЩИ ПРИНЦИПИ

Управляващият орган се съгласява да използва инструмента за оценка на риска Arachne като една от мерките за борба с измамите съгласно член 125, параграф 4, буква в) от РОР, с които се повишават ефикасността и ефективността и се предотвратяват нередности, и да интегрира инструмента за оценка на риска Arachne в своите процеси за проверка на управлението, съответстващи на процедурите, които управляващият орган е решил да въведе. За постигането на тази цел службите на Комисията ще окажат техническа и административна подкрепа на управляващите органи при инсталирането, интегрирането и използването на този ИТ инструмент и ще осигуряват изчисленията на риска.

3 ПОЛЗИ ОТ ИНСТРУМЕНТА ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА ARACHNE И ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Инструментът за оценка на риска Arachne е плод на най-модерната технология в областта на извличането и обогатяването на данни. Прилагането на тази модерна технология:

- ще допринесе за подобряване на ефикасността и ефективността на проверките на управлението, което ще спомогне да се оптимизират човешките ресурси за документните проверки и проверките на място;
- ще позволи на управляващите органи с течение на времето да отбележат повишена ефективност и ефикасност при проверката на управлението;

¹ Понастоящем на разположение за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица.

- ще предотврати потенциални нередности и съответно ще доведе до намаляване на процента на грешки, което е обща цел за Комисията и управляващите органи;
- ще създаде ефективна и пропорционална мярка за борба с измамите в съответствие с член 125, параграф 4, буква в) от POP.

Персоналът на управляващия орган и на съответните институции, на които е предоставен достъп, използва резултатите от изчислението на риска с помощта на Arachne само за проверките на управлението, а не за лични интереси или каквито и да било други цели.

4 Лицензионни разходи и такси

Службите на Комисията предоставят инструмента за оценка на риска Arachne на управляващите органи напълно безплатно. Освен ако възникнат непредвидени обстоятелства, службите на Комисията осигуряват достъпа до инструмента Arachne и неговите бази данни, поддръжката, управлението и подкрепата по време на целия текущ програмен период 2014—2020 г. (до приключването на периода).

5 Достъп на OLAF и Европейската сметна палата при поискване

Службите на Комисията няма да предоставят на Европейската сметна палата (наричана по-долу „ЕСП“) и на Европейската служба за борба с измамите (наричана по-долу „OLAF“) автоматичен достъп до резултатите от изчисляването на риска, извършвано от Arachne. При надлежно обосновани обстоятелства обаче OLAF и ЕСП може да поискат от службите на Комисията информация за изчислените рискове за всеки случай поотделно.

Като общо правило, всички искания, отправени от ЕСП или OLAF, следва да се отнасят до случаи, при които има подозрение за измама или злоупотреба с европейски средства. Законосъобразността на необходимостта от прехвърляне на данните и обосновката ще се оценяват от службите на Комисията за всеки случай поотделно.

6 ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ

На 17 май 2013 г. Европейската комисия представи на Европейския надзорен орган по защита на данните (наричан по-долу „ЕНОЗД“) необходимото уведомление по отношение на обработването на лични данни. На 17 февруари 2014 г. ЕНОЗД издаде положително становище (референтен номер 2013-0340) за съответствието на ARACHNE с разпоредбите на Регламент (ЕО) № 45/2001, а на 30 юни и 1 юли 2016 г. проведе инспекция в помещенията на службите на Комисията, за да проследи последващите действия и да гарантира спазването на препоръките на ЕНОЗД. Препоръките, съдържащи се в доклада, издаден на 24 ноември 2016 г. (референтен номер 2016-0441), са изпълнени, за да се осигури пълното съответствие с Регламент (ЕО) № 45/2001, в това число следните аспекти:

- обработката на специални категории данни по смисъла на член 10 от Регламент (ЕО) № 45/2001 и приетите гаранции, за да се гарантират необходимостта, пропорционалността и качеството на данните в това отношение;

- функционалните възможности на „канала за обратна връзка“, позволяващи потребителите на Arachne да докладват за грешки или несъответствия;
- предприетите мерки, за да се гарантира високо ниво на качеството на данните, що се отнася до информацията, която се получава от външни медийни източници;
- практическото прилагане на сроковете за запазване на данните;
- упражняването на правата на субектите на данни;
- общите аспекти на управлението на информационната сигурност на личните данни в Arachne (член 22 от Регламент (ЕО) № 45/2001).

Инструментът за оценка на риска Arachne разчита на вътрешни и външни данни. Вътрешните данни (проекти, бенефициери, договори, изпълнители и разходи) се извличат от управляващия орган от неговите собствени компютърни системи и се качват на специален сървър на службите на Комисията.

Външните данни се осигуряват от двама външни доставчици на услуги по договор със службите на Комисията. Първата база данни съдържа финансови данни, както и акционери, дъщерни дружества и официални представители на над 200 милиона дружества. Втората база данни се състои от списък на видни политически личности, списъци със санкции, списъци за принудително изпълнение и списъци на неблагоприятни медии. Всички тези данни се публикуват официално и са общодостъпни. Обработката на външните данни попада в приложното поле на член 10, параграф 5 от Регламент (ЕО) № 45/2001. Обработката на тези данни се извършва единствено с оглед на набелязването на рисковете от измами и нередности на ниво бенефициери, изпълнители, договори и проекти както на етапа на одобрение на проекта, така и при изпълнението на проекта.

Каналът за обратна връзка се използва от потребителите на инструмента за оценка на риска Arachne за искане на корекции на невалидно съвпадение между вътрешни и външни данни.

Вътрешните данни и резултатите от изчислените рискове се съхраняват в съответствие с регулаторните разпоредби на актовете, уреждащи използването на ЕСИ фондовете, т.е. „три години след окончателното плащане за програмния период 2007—2013 г. и три години след годината, в която годишните отчети на дадена оперативна програма са били одобрени от Комисията, за програмния период 2014—2020 г.“

Управляващите органи, използващи софтуера Arachne, трябва да спазват националните и европейските норми за защита на данните. За тази цел управляващите органи трябва да информират бенефициерите, че техните данни, които са налични във външните бази данни, ще се използват за целите на определянето на показателите за риск. Тази информация трябва да се предоставя на бенефициерите, за предпочитане чрез включване на клаузи за защита на данните в документите на заявленията за отпускане на безвъзмездни средства или за сключване на договори. Службите на Комисията са създали специален уебсайт², на който са предоставени обяснения относно процеса и целите на анализа на данни. Управляващият орган прави препратка към този специален уебсайт на своя уебсайт. Резултатите от изчисляването на риска представляват вътрешни данни, използвани за целите на проверките на управлението, и следователно за тях важат условията за защита на данните и не трябва да се публикуват **(нищо от службите на Комисията, нищо от управляващите органи)**.

² <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&intPageId=3587&langId=bg>

7 СЪДЕЙСТВИЕ ОТ СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА ЗА УПРАВЛЯВАЩИТЕ ОРГАНИ, ИЗПОЛЗВАЩИ ARACHNE

Службите на Комисията осигуряват нужната подкрепа, за да имат възможност управляващите органи да работят ефективно и ефикасно с инструмента за оценка на риска Arachne.

Тази подкрепа включва:

- техническа помощ за първоначалното инсталиране на инструмента за оценка на риска Arachne;
- техническа помощ за това управляващият орган да може да изпраща данни във формат XML, който е необходим за обмена на данни с Arachne;
- първоначално обучение на „основни потребители“ на принципа „обучение на обучаващите“ за ефективно и ефикасно използване на ARACHNE;
- обучение след съществени актуализации на инструментите за оценка на риска Arachne;
- съвети за интегриране на инструмента за оценка на риска Arachne в ежедневния процес на проверка на управлението;

- постоянна подкрепа за ефективно използване на наличните ресурси в рамките на възможното;
- улесняване на споделянето на опит и добри практики между управляващите органи, използващи Arachne.

8 СПРАВКИ В ARACHNE, ИЗВЪРШВАНИ ОТ СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА И ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

Одиторите на службите на Комисията имат достъп до резултатите от изчисленията на риска в Arachne и до базата данни на дружествата. Одиторите на Комисията могат да правят справки относно идентифицираните рискове по време на подготвителната фаза на даден одит, след като проектите са подбрани за одит. Arachne обаче не може да се използва за подбор на извадка с проекти, каквато трябва да бъде формирана от Комисията, тъй като резултатът не може да се разглежда като представителен от гледна точка на програмата, която потенциално може да е засегната от същите рискове.

Службите на Комисията могат да извършват одити на системи по ключово изискване № 7 — адекватни процедури срещу измамите, както и хоризонтален анализ.³ В този контекст службите на Комисията разглеждат резултатите на Arachne и ефективното им използване от управляващия орган или неговите междинни звена.

Службите на Комисията отчитат, че органите на държавите членки са отговорни за формирането на извадката или съвкупността от проекти, които да бъдат подложени на по-нататъшно разследване, въз основа на показателите за риск и оценките на риска, изчислени с инструмента Arachne. Силно се препоръчва обаче на държавите членки предварително да определят своята стратегия за анализ на оценката на риска, вследствие на което да бъдат идентифицирани проектите, подбрани за разследването. Комисията отчита също така, че трябва да се вземат предвид професионалната преценка и ограничените ресурси, за да се формира извадката с проекти, които да бъдат проверени. За да може да се докажат действията, които са предприети по

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_common_mcs_assessment_bg.pdf

отделните разследвани случаи, органите на държавите членки трябва да водят регистър на дейностите, корекциите или отхвърлянето на случаи. За последната категория органите на държавите членки трябва да документират решението си да не проверят „проекти с висока оценка на риска“, като използват системата за управление на случаи на Arachne.

9 Ползи и последици за управляващия орган от „ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ ЗА ВИСОК РИСК“ СЛЕД СПРАВКА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ARACHNE

Инструментът за оценка на риска Arachne ще предупреждава управляващия орган кои са най-рисковите проекти, договори, изпълнители и бенефициери и ще му помага да се съсредоточи върху административния си капацитет за проверки.

Когато управляващият орган заключи въз основа на резултатите от оценката на риска и последващата проверка на рисковете, че при разходите има вероятност от нередности, той прилага всички процедури, които счита за необходими и подходящи, преди разходите да бъдат декларираны пред Комисията от сертифициращия орган. Управляващият орган прави това, за да предотврати, открие и коригира нередности или измами и да изпрати необходимите уведомления до OLAF чрез базата данни IMS, както е предвидено в системите за управление и контрол, и в съответствие с действащите правила.

Когато анализът на управляващия орган установи повторно възникващи рискове, е необходимо укрепване на системите за управление и контрол, за да се предотврати възникването на тези рискове в бъдеще. След това управляващият орган трябва да идентифицира проектите или операциите за тези повтарящи се рискове и да предприеме необходимите мерки, за да се гарантират законосъобразността, редовността и допустимостта на основните сделки.

10 ПРОЦЕДУРА ЗА ИЗДАВАНЕ НА РАЗРЕШЕНИЯ И ПРАВА НА ДОСТЪП

Управляващият орган отговаря за въвеждането на ефективни и пропорционални мерки за борба с измамите съгласно член 125, параграф 4, буква в) от POP. Въз основа на официални указания от управляващия орган службите на Комисията предоставят правата на местен администратор на определени потребители на Arachne. Тези местни администратори ще имат право да предоставят достъп за оперативните програми, за които те са администратори, на местни потребители от управляващите органи, сертифициращите органи, одитиращите органи и междинните звена.

Местните администратори на Arachne изпълняват следните задачи:

- идентифицират потребителите, които искат достъп; проверяват дали тези потребители са част от системата за управление и контрол за конкретна(и) оперативна(и) програма(и);
- създават профили на потребителите в базата данни на Arachne за управление на потребителите и предоставят достъп с точната роля на потребителя за оперативните програми, за които е поискан достъп;
- информират потребителите за задълженията им да поддържат сигурността на системата;
- осигуряват актуалността на данните за идентифициране на потребителите: отправят искане за прекратяване правата на достъп, когато те вече не са необходими или обосновани (извършват периодични проверки на профилите на потребителите, прекратяват правата на достъп на лица, напуснали институциите, или на лицата, които вече не се занимават със задачи, обосноваващи правото на достъп и т.н.);

- реагират своевременно на всяко подозрително действие, което би могло да застраши сигурността на системата.
Тук като подозрителни могат да бъдат разглеждани следните дейности (списъкът не е изчерпателен):
 - заявка за достъп от непознато лице или организация,
 - лица, които вече нямат право да използват системата, продължават да имат достъп до нея,
 - дадено лице използва атрибутите за достъп на друго лице.

Службите на Комисията имат общ поглед върху всички потребители с профил за достъп до Arachne и веднъж годишно се свързват с управляващите органи, за да получат списък на всички потребители с достъп до техните оперативни програми по ЕСИ фондовете в Arachne. Отговорност за одобряването на този списък или за промяна в правата за достъп носи управляващият орган и/или местният(те) администратор(и) в съответствие с определената процедура.

По искане на службите на Комисията управляващият орган се ангажира да информира Комисията на кои потребители е бил предоставен достъп (пълно име на лицето и наименованието на организацията/институцията, в която работи лицето).

11 ПРЕДАВАНЕ НА ДАННИ

Управляващият орган предава редовно (поне веднъж на 3 месеца) полетата с данни за оперативните програми в XML-формат според изисквания обхват на Arachne и както са посочени в приложение III към Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията.

Освен полетата с данни, включени в приложение III към Делегиран регламент (ЕС) № 480/2014 на Комисията, управляващият орган може на доброволни начала да увеличи броя на полетата с данни, за които са предоставени данни за качване в Arachne.

Ако управляващият орган не актуализира данните редовно, службите на Комисията може да решат да отнемат достъпа до Arachne.

12 ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ДАННИТЕ

Качеството и надеждността на обработваните при изчисляването на риска външни данни е отговорност на доставчиците на услуги и се осигурява от тях. Качеството и количеството на вътрешните данни се гарантира от управляващия орган. Колкото повече вътрешни данни предоставя управляващият орган, толкова по-точен ще бъде резултатът от изчисляването на риска с инструмента за оценка на риска Arachne.

13 ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДЕЙСТВИЕТО И ОТНЕМАНЕ НА ПРАВАТА ЗА ДОСТЪП

Всяка страна може да реши да прекрати действието на настоящата харта едностранно. Ако описаните по-горе насоки не се спазват от управляващия орган, службите на Комисията ще се свържат със съответния управляващ орган, за да обсъдят и оценят по-нататъшното използване на инструмента. В крайни случаи службите на Комисията си запазват правото да отнемат правата за достъп на съответния управляващ орган до Arachne. Ако управляващият орган реши да спре да

използва Arachne, службите на Комисията — по искане на управляващия орган — премахват от базата данни на Arachne всички данни, свързани с проекти и договори, изпратени от управляващия орган за съответната оперативна програма.

Michel Servoz
Генерален директор на
Генерална дирекция „Трудова заетост,
социални въпроси и приобщаване“

Marc Lemaitre
Генерален директор на
Генерална дирекция „Регионална и
селищна политика“